

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

Білостоцький технологічний університет (Польща)

Університет прикладних наук (Литва)

Відземський університет прикладних наук (Латвія)

Університет «Aurel Vlaicu» в м. Арад (Румунія)

Міжнародний науково-освітній та навчальний центр (Естонія)

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Кафедра фінансів

Донецький національний університет імені Василя Стуса
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

Луцький національний технічний університет

Одеський національний економічний університет

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ: ЗАГРОЗИ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**Матеріали VII Міжнародної науково-практичної
конференції**

27 листопада 2025 р.

Полтава
2025

конкурентним тиском, які не залежать від керівництва підприємства, але потребують його швидкої реакції та гнучкої адаптації. Внутрішні фактори формуються безпосередньо у системі управління підприємством і здебільшого є результатом організаційних помилок, недостатньої кваліфікації персоналу, несвоєчасного оновлення виробництва та порушення фінансової стійкості.

Ефективне антикризове управління має бути спрямоване на ранню діагностику загроз, підвищення фінансової стійкості, формування адаптивної організаційної структури та впровадження інновацій. Підприємство, яке своєчасно реагує на зміни та вмiє перетворювати кризу на можливість, має значно вищі шанси не лише стабілізувати свою діяльність, але й досягти конкурентних переваг у довгостроковій перспективі.

Таким чином, кризові процеси є невід'ємною складовою функціонування підприємств у сучасних умовах. Вони мають складну природу, зумовлену як внутрішніми організаційними недоліками, так і зовнішніми впливами ринкового та макроекономічного характеру. Розуміння сутності кризи та її причин є основою формування ефективної системи антикризового управління, що спрямована на попередження загроз, підвищення адаптивності та забезпечення сталого розвитку підприємства. Тому важливим завданням менеджменту є впровадження механізмів діагностики, прогнозування і швидкого реагування на зміни, що дозволить підприємству не лише подолати кризу, але й використати її як фактор оновлення та конкурентного зростання.

Література

1. Грабовська І. Управління підприємством в умовах невизначеності та кризи. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2024. № 6. С. 105-111.
2. Романович О.О., Свистун Л.А. Кризові явища у діяльності українських підприємств та методи їх діагностики. *Молодий вчений*. 2017. № 11. С. 1295–1299.
3. Сова О., Морозов Є. Сучасна парадигма антикризового управління підприємством. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2020. Т. 31 (70). № 2. С. 43–47.
4. Сподіна А. О. Фінансова стійкість підприємства: сутність та фактори впливу. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. 2022. № 12 (131). С. 24- 31.

УДК 330.43:336.64

Кісь Марина В'ячеславівна, студентка

Науковий керівник: Глушко А.Д., к.е.н., доцент

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)

МОНІТОРИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТАТИСТИЧНОГО АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВ

У сучасних умовах динамічного розвитку ринкової економіки ефективне управління діяльністю підприємств потребує постійного аналізу фінансових результатів на основі достовірної, оперативної та аналітично опрацьованої інформації. Одним із ключових інструментів, що забезпечує системність і безперервність такого аналізу, є моніторинг, який виступає складовою частиною системи економіко-статистичного спостереження. Моніторинг дозволяє виявляти тенденції зміни фінансових показників, оцінювати рівень прибутковості та ефективності господарювання, а також своєчасно реагувати на внутрішні та зовнішні ризики [1]. Особливого значення моніторинг набуває

в умовах нестабільності економічного середовища, коли коливання макроекономічних і галузевих факторів безпосередньо впливають на фінансові результати підприємств. Статистичний аналіз, що базується на результатах моніторингових спостережень, забезпечує можливість комплексного оцінювання фінансового стану суб'єктів господарювання, виявлення закономірностей і розроблення науково обґрунтованих управлінських рішень [2].

Моніторинг фінансових результатів підприємств виступає важливим інструментом забезпечення ефективного управління та прийняття стратегічних рішень у сучасній економічній системі. У межах статистики фінансових результатів центральне місце посідає фінансовий аналіз, який дозволяє встановлювати взаємозв'язки між різними елементами фінансової діяльності та системно оцінювати їхній вплив на кінцеві результати господарювання [3, 4]. Такий підхід є необхідним для своєчасного виявлення потенційних проблем у діяльності підприємств, запобігання кризовим явищам та розроблення ефективних стратегій їх подолання. Крім того, фінансовий моніторинг сприяє виявленню перспективних напрямів розвитку підприємства, що забезпечують оптимальне співвідношення доходів і витрат

У практиці фінансового менеджменту поступово утверджується багатокomпонентний підхід до аналізу фінансових результатів, який ґрунтується на поєднанні класичних методів фінансової статистики з інструментами економіко-математичного моделювання [5]. Такий підхід підвищує точність оцінювання, дозволяє глибше досліджувати внутрішні резерви підвищення ефективності, а також посилює контроль за ключовими фінансовими параметрами діяльності підприємства. Регулярний моніторинг динаміки факторів, що впливають на фінансові результати, сприяє зниженню витрат, раціональному використанню ресурсів і підвищенню конкурентоспроможності підприємств.

Основною метою фінансового моніторингу є виявлення тенденцій, ризиків і факторів, які впливають на фінансові результати підприємства, для своєчасного прийняття управлінських рішень і запобігання кризовим ситуаціям [6]. Вибір методів проведення фінансового аналізу залежить від мети і завдання проведення самого аналізу, результатів проведення такого аналізу та пропозиції збільшення доходів і фінансових результатів й оптимізації витрат від всіх видів діяльності, сформованих аналітиком. Більшість фахівців та науковців при формуванні методики фінансового аналізу віддавали перевагу методам аналізу показників рентабельності та факторному аналізу, для проведення дослідження широко використовували методи горизонтального, вертикального та коефіцієнтного аналізу [7, 8]. Факторний аналіз дозволяє виявляти причини зміни абсолютних і відносних фінансових показників і розраховувати вплив факторів на зміну обраного фінансового показника. Індексний аналіз – це метод, який базується на застосуванні матриць даних. Цей метод дає можливість оцінювати тенденції розвитку явищ та процесів й вплив істотних факторів, котрі визначають напрямок і швидкість змін показників. Методи статистичного аналізу, такі як варіаційний, кореляційно-регресійний та дисперсійний аналіз, є ключовими для визначення впливу окремих чинників на фінансові результати підприємства. Ступінь впливу загроз можна визначити на основі моніторингу систем показників та порівняння їх з пороговими. Індикатори фінансової безпеки сигналізують про виникнення проблемних ситуацій та диспропорцій розвитку [9].

Узагальнюючи вищесказане, можна стверджувати, що фінансовий моніторинг сьогодні є не лише інструментом статистичного аналізу та засобом контролю, а й стратегічною основою розвитку підприємств. Дослідження моніторингу як інструменту статистичного аналізу фінансових результатів підприємств є актуальним завданням, спрямованим на удосконалення інформаційно-аналітичного забезпечення управління, підвищення прозорості економічних процесів і зміцнення фінансової стійкості підприємств в умовах трансформаційної економіки України.

Література

1. Худолій Ю., Глушко А. Статистичні методи в системі оцінювання фінансової стійкості банківських установ. *Соціальний розвиток: економіко-правові проблеми*. 2025. (7-8). <https://doi.org/10.70651/3083-6018/2025.7-8.09>
2. Глушко А.Д. Інструментарій статистичного аналізу в системі оцінювання вартості бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2025. 76. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-76-12>
3. Антонюк О. П., Купріна Н. М., Шкарупа С. С. Фінансові результати діяльності підприємств: сучасні аспекти методики аналізу в системі управління та розвитку діяльності суб'єктів АПК України. *Економіка харчової промисловості*. 2024. №2/2024.
4. Глушко А.Д., Грачова А.О. Методичні засади аналізу фінансових результатів діяльності підприємства. *Ефективна економіка*. 2019. № 6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7106>
5. Hlushko A., Tokar O. Application of advanced statistical software in research and education. *SWorldJournal*. Bulgaria, Svishtov. March, 2025. Issue №30, Part 1. 39–47. <https://doi.org/10.30888/2663-5712.2025-30-01-056>
6. Едуард Ю. Фінансовий моніторинг як інструмент управління фінансовими ризиками підприємства. *Галицький економічний вісник*. 2025. №2(93). URL: https://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/48787/2/GEJ_2025v93n2_Yurii_E-Financial_monitoring_as_a_tool_50-59.pdf (дата звернення: 02.11.2025)
7. Onyshchenko S.V., Glushko A.D. Additive deterministic models of enterprises activity financial results factor analysis. *Економічний розвиток держави та її соціальна стабільність: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф.*, 15 трав. 2019 р. Полтава: Пусан АФ, 2019. Ч. 1. С. 30-32.
8. Hlushko A.D., Vlasenko V.A., Chepizhna E.B. Methodology for Assessing the Effectiveness of Investment Projects Using MS Excel Tools. *Development of the Financial Market in Ukraine: Threats, Problems, and Prospects: Proceedings of the III International Scientific and Practical Conference*, October 27, 2021. Poltava, 2021. P. 113-114.
9. Єлісеєва О. К. Статистичне моделювання фінансової безпеки України. *Науковий вісник національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2018. №1-2. с 10-18.
10. Маслій О.А. Методичні засади ідентифікації загроз економічній безпеці держави. *Економіка і регіон*. 2017. №6 (67). С. 28–34.

УДК 658.17:336.64

Свистун Людмила Анатоліївна,

кандидат економічних наук, доцент

Біленька Ілона Віталіївна, студентка

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)

БАНКРУТСТВО ПІДПРИЄМСТВ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ: ФІНАНСОВІ ПРИЧИНИ, ТЕНДЕНЦІЇ ТА РОЛЬ САНАЦІЇ У ВІДНОВЛЕННІ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ

Проблема банкрутства підприємств в Україні набуває особливої актуальності на тлі економічної кризи. Повномасштабна військова агресія російської федерації спричинила значні фінансові втрати для громадян та бізнесу, що в окремих компаній призводить до ознак неплатоспроможності. В умовах війни підприємства стикаються з труднощами або неможливістю ефективно вести господарську діяльність, своєчасно розраховуватися з контрагентами та виконувати свої зобов'язання. Військова агресія